

Ds. G. Kater

Graven in een goudmijn

De vijf thema's van
de Dordtse Leerregels

GRAVEN
IN EEN GOUDMIJN

Ds. G. Kater

Graven in een goudmijn

De vijf thema's
van de Dordtse Leerregels

DEN HERTOG - HOUTEN

Uitgave in samenwerking met de Hersteld Hervormde Jongerenorganisatie.

© 2018 Den Hertog B.V. Houten
ISBN 978 90 331 2943 8
www.uitgeverijdenhertog.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf – 7

Inleiding – 11

1. De totale verdorvenheid van zondaren – 17
TULIP - Total depravity
2. De onvoorwaardelijke verkiezing door de Vader – 32
TULIP - Unconditional election
3. De persoonlijke verzoening door de Zoon – 47
TULIP - Limited atonement
4. De onweerstaanbare genade van de Heilige Geest – 61
TULIP - Irresistible grace
5. De blijvende volharding van alle gelovigen – 75
TULIP - Perseverance of the saints

Woord vooraf

Graven in een goudmijn. Waar denk jij aan als je dat leest? Misschien zie je in gedachten iemand voor je die in een onderaardse mijn in de grond graaft. Dat is geen gemakkelijke klus. Graven in een goudmijn vraagt veel inspanning en heel wat doorzettingsvermogen. Maar er staat wél tegenover dat het je letterlijk goud kan opleveren! En áls een goudzoeker werkelijk een klomp goud vindt, denkt hij niet meer terug aan het zware werk dat nodig was om dat goud op te graven. Het goud dat hij heeft opgegraven, vergoedt alles. Door het kostbare goud denkt hij schatrijk te zijn!

In dit boek ga je ook graven in een goudmijn. Een goudmijn waarin schatten te vinden zijn die oneindig veel méér waard zijn dan al het goud van deze aarde bij elkaar! Al het goud van de aarde kan je voor een tijd wat plezier geven, maar het brengt je nooit het échte geluk. Het goud van de aarde verlost jouw ziel niet van de toorn van God, onze Schepper, vanwege je zonden. Het geeft je ook geen vergeving van zonden en vrede met God die je hart écht vol maakt. Dát alles is nu juist wél te vinden in de goudmijn waarin we samen gaan graven in dit boek: de Bijbel!

Wedenken erover na wat de Bijbel zegt over vijf belangrijke onderwerpen. Ze zijn in de 17e eeuw samengevat in een boekje dat wij kennen als de Dordtse Leerregels, een belijdenisgeschrift van onze kerk. In een belijdenisgeschrift wordt samengevat wat de Bijbel zegt over een bepaald onderwerp. Wie belijdend lid wordt van de kerk, belijdt - als het goed is - allereerst niet meer te kunnen leven zonder de Heere Jezus Christus, de Zaligmaker van zondaren. Maar wie belijdend lid wordt spreekt daarmee ook uit van harte in te stemmen met wat de belijdenisgeschriften van de kerk op grond van de Bijbel zeggen.

Graven in een goudmijn is niet gemakkelijk. Ook het lezen van dit boek zal inspanning van je vragen. Dat geldt net zo goed voor het lezen van de Bijbelteksten waarnaar verwezen wordt en voor het lezen van de aangehaalde passages uit de Dordtse Leerregels in dit boek. Maar om de schatten die in het Woord van God liggen opgesloten écht te ontdekken is het vooral nodig dat je vurig bidt om het licht van de Heilige Geest in je hart. Zodat Hij je leert begrijpen, met je verstand én hart, wat de Heere over deze onderwerpen zegt in Zijn Woord. Zodat jij heel persoonlijk de Heere zult leren kennen (en ook steeds méér zult leren kennen) in de Heere Jezus Christus, door de Heilige Geest. Dit weet ik zeker: als Hij je door middel van dit boek voor het eerst of opnieuw iets laat zien van de schatten van Zijn Woord, dan zul je vast en zeker óók zeggen dat die oneindig veel meer waard zijn dan al het goud op aarde.

Je zult in diepe verwondering over Gods oneindige genade in de Heere Jezus Christus, voor oneindig verloren mensen, met je hele hart gaan meezingen:

Uit al den schat van 't grote wereldrond,
Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen,
Die 'k steeds in Uw getuigenissen vond.
(Psalm 119:7 berijmd)

Het is mijn verlangen dat de Heere dit boek gebruiken zal om jou de grote, bijbelse waarde van de Dordtse Leerregels te laten zien. Vooral hoop ik dat de Heere door dit boek jou persoonlijk het grote wonder van Zijn genade voor het eerst of opnieuw wil leren.

Graag wil ik mijn hartelijke dank uitspreken aan Hans Versloot van uitgeverij Den Hertog en Jacoline de Vree-Roon van de HHJO voor hun gewaardeerde bijdrage aan de totstandkoming van deze uitgave.

Tot slot van harte Gods zegen toegewenst bij het lezen van dit boek.

Waarder, zomer 2018

Ds. G. Kater

Inleiding

Waar denk je aan als je de naam van de stad Dordrecht hoort? Misschien weet je alleen dat dit een stad in de provincie Zuid-Holland is. In de geschiedenis van de kerk van de Reformatie in ons land is de stad Dordrecht heel belangrijk. In Dordrecht werd namelijk vierhonderd jaar geleden (in 1618 en 1619) een belangrijke synode gehouden, een vergadering van verschillende kerken. We noemen deze vergadering de *Nationale Synode van Dordrecht*. Bij deze synode waren er predikanten en ouderlingen uit alle verschillende provincies van ons land aanwezig. In werkelijkheid was het een internationale vergadering. Ook diverse predikanten en ouderlingen van (gereformeerde) kerken uit het buitenland waren aanwezig.

Deze Nationale Synode van Dordrecht werd door de overheid van ons land bijeengeroepen. Het doel was om vast te stellen wat de Bijbel écht zegt over verschillende belangrijke bijbelse onderwerpen. Want juist daarover was er een groot verschil van inzicht ontstaan tussen verschillende predikanten van de hervormde kerk in Nederland, die toen nog de gereformeerde kerk genoemd werd. Hoe is dat gekomen?

Reformatie in West-Europa

Om het antwoord op die vraag goed te begrijpen, is het nodig om even iets verder terug te gaan in de geschiedenis. Zoals je weet begon de Reformatie van de kerk in West-Europa in het jaar 1517. Op 31 oktober sloeg Maarten Luther zijn 95 stellingen tegen de misvattingen en misstanden binnen de Rooms-Katholieke Kerk aan de deur van de slotkapel in de Duitse stad Wittenberg.

De Heere zorgde ervoor dat de boodschap van Zijn Woord weer helder verkondigd werd door mensen als Maarten Luther, Johannes Calvijn en andere reformatoren. Zondaren, zoals wij en alle mensen zijn, worden alléén zalig door Gods genade. Alles wat wij zelf doen of niet doen telt daarbij niet mee. Alleen door het geloof in de Heere Jezus Christus ontvangen zondaren vergeving van zonden en vrede met God. Alleen Hij, de Zoon van God Die Mens geworden is, is de (Be)Middelaar tussen de heilige God en onheilige zondaren. Hij heeft de straf op de zonde gedragen en alle geboden van God vervuld voor ieder die in Hem gelooft. Dat geloof wil de Heilige Geest werken en versterken door de verkondiging van het Evangelie. Alle tradities van mensen, ook binnen de kerk, moeten altijd getoetst worden aan de Bijbel, omdat dit het onfeilbare (betrouwbare) Woord van God is. Alléén de Bijbel heeft gezag voor een echte christen. In de Bijbel lees je wat een christen gelooft en ook hoe een christen verlangt te leven op aarde.

Reformatie in Nederland

Deze bijbelse leer van de Reformatie vond ook al snel ingang in ons land. Zo is in de 16e eeuw de kerk van de Reformatie ontstaan. De predikanten en gemeenten in ons land werden vooral beïnvloed door Johannes Calvijn. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Heidelbergse Catechismus en de Nederlandse Geloofsbelijdenis door de gereformeerde kerk als belijdenisgeschriften werden aangenomen. Deze belijdenisgeschriften waren niet door Johannes Calvijn zelf opgesteld. Zeker is wel dat de opstellers hiervan door hem zijn beïnvloed. Dat is op bepaalde plaatsen in deze geschriften ook te merken.

De Heidelbergse Catechismus en de Nederlandse Geloofsbelijdenis waren als belijdenisgeschrift van onze kerk aangenomen. Daarom moesten alle mannen die predikant werden beloven de inhoud hiervan na te spreken door deze belijdenisgeschriften te ondertekenen. Zo werd duidelijk dat de belijdenisgeschriften van de gereformeerde kerk in ons land een samenvatting van de leer van de Bijbel gaven. Deze geschriften werden door alle predikanten van de kerk met hun hele hart aanvaard.

Arminius en Gomarus

In de praktijk bleek op een bepaald moment dat toch niet alle predikanten instemden met de inhoud van de belijdenisgeschriften. In het jaar 1603 werd dat voor het eerst duidelijk. Op de universiteit in Leiden werden jongemannen opgeleid tot predikant. Zij kregen les van verschillende

hoogleraren theologie. In het voorjaar van het jaar 1603 liet hoogleraar Jacobus Arminius zijn studenten een aantal stellingen verdedigen over de leer van Gods verkiezing. Toen zijn collega-hoogleraar Franciscus Gomarus de inhoud van deze stellingen onder ogen kreeg, was hij daar erg ongerust over. In zijn ogen waren verschillende stellingen van Arminius in strijd met de Bijbel. Daarom liet hij in het najaar van 1603 zijn studenten óók een aantal stellingen over de leer van Gods verkiezing verdedigen. De inhoud daarvan was overduidelijk afwijkend van wat Arminius zijn studenten had laten verdedigen.

Zo ontstond er binnen de kerk langzaam maar zeker een hevige discussie over de vraag wat de Bijbel nu écht zegt over:

- Gods verkiezing van zondaren
- het offer van de Heere Jezus Christus
- de toestand van de in zonde gevallen mens
- het werk van de Heilige Geest in een zondaarshart
- het volharden van de gelovigen in Gods genade.

Dordtse Leerregels

De volgelingen van Arminius werden de ‘arminianen’ genoemd. Was je een volgeling van Gomarus, dan kreeg je de naam ‘gomarist’. In het jaar 1620 stelden de volgelingen van Arminius (die zelf inmiddels overleden was) een document op, waarin zij beschreven hoe zij dachten over de hierboven genoemde vijf onderwerpen. Dit stuk werd ‘de Remonstrantie’ genoemd, daarom werden zij vanaf dat

moment ook wel remonstranten genoemd.

De Dordtse Leeregels zijn een reactie op dit document. Daarom worden die ook wel ‘de vijf artikelen tegen de remonstranten’ genoemd. Als gevolg daarvan werden de gomaristen ook wel de contra(tegen)remonstranten genoemd. Tijdens de Synode van Dordrecht in 1618 en 1619 werden de opvattingen van de remonstranten over de hierboven genoemde vijf onderwerpen als onbijbels veroordeeld. Tegelijkertijd heeft de Synode in de Dordtse Leerregels uitgesproken wat de Bijbel wél over deze vijf thema’s zegt.

Het is belangrijk dat je beseft dat het bij deze onderwerpen niet gaat om minder belangrijke bijzaken, maar om het kloppend hart van het Evangelie van Gods genade. Daarom is het belangrijk om hier ook vandaag bij stil te staan.

Vijf punten van het calvinisme

Wat de Dordtse Leerregels zeggen over deze vijf belangrijke bijbelse onderwerpen, is later in de (kerk)geschiedenis ook wel samengevat en bekend geworden als ‘de vijf punten van het calvinisme’. Binnen de Engelstalige gereformeerde wereld noemt men ze ‘the five points of calvinism’. Om deze vijf onderwerpen samen te vatten gebruikt men daar het Engelse woord **TULIP** (tulp) voor, omdat de vijf letters van dit woord precies de beginletters van de vijf betreffende thema’s vormen:

Total depravity (totale verdorvenheid)
Unconditional election (onvoorwaardelijke verkiezing)
Limited atonement (beperkte verzoening)
Irresistible grace (onweerstaanbare genade)
Perseverance of the saints (volharding van de heiligen)

In dit boek zullen we deze TULIP-volgorde aanhouden. De Dordtse Leerregels noemen de vijf onderwerpen in een andere volgorde, maar omdat de thema's afzonderlijk behandeld kunnen worden, is dat niet erg. In alle hoofdstukken van de Dordtse Leerregels kunnen we een of twee kernartikelen aanwijzen die kernachtig in positieve zin weergeven wat de Bijbel over een bepaald thema zegt.

Dit boek is geen uitgebreide verklaring van de Dordtse Leerregels, maar behandelt eenvoudig en praktisch de vijf thema's van de Dordtse Leerregels. Daarom zullen juist de kernartikelen bij elk hoofdstuk worden aangehaald, na de uitleg van wat de Bijbel zegt over elk onderwerp. Ik hoop van harte dat juist op deze manier voor jou duidelijk wordt hoe deze vijf punten van het calvinisme helemaal gebaseerd zijn op het onfeilbare Woord van God. Zullen we dan nu écht gaan graven in deze goudmijn van Gods Woord?

De totale verdorvenheid van zondaren

TULIP – Total depravity

Een aantal jaar geleden liep ik door een straat waarin een oud, leegstaand huis stond. De tuin om het huis was totaal verwaarloosd. Overal groeide onkruid. Bouwhekkers zorgden ervoor dat niemand het huis binnen kon gaan. Door instortingsgevaar was het er levensgevaarlijk. Alle ramen van het huis waren dichtgespijkerd met planken. De deur was afgesloten en zelfs verzegeld door de politie. Het was niet meer mogelijk om dit huis te herstellen, omdat de fundering compleet verzakt was en het dak compleet verrot. Er bleef maar één mogelijkheid over: het huis helemaal afbreken, tot en met de fundering toe, en op dezelfde plaats een totaal nieuw huis te bouwen. In afwachting van de komst van de sloper werd daarom een bordje bevestigd aan het hek: ‘onbewoonbaar verklaarde woning’.

Heb je er wel eens over nagedacht dat God dit ook moet zeggen van ons levenshuis sinds wij in het paradijs tegen Hem in opstand gekomen zijn? We zijn door onze zondeval een onbewoonbaar verklaarde woning geworden. Hierover

gaat het in hoofdstuk 1 van dit boek.

In de Dordtse Leerregels worden vijf verschillende onderwerpen behandeld, maar het gaat ten diepste steeds opnieuw om een en dezelfde vraag: waar komt het eeuwig behoud van zondaren vandaan? Komt dat voor het overgrote deel voort uit Gods genade en voor een klein deel uit de wil van ons mensen? Of komt het eeuwig behoud van zondaren helemaal voort uit Gods genade? Het eerste wordt gezegd door de remonstranten, het tweede is wat de contraremonstranten belijden, op grond van de Bijbel.

In opstand

Hoe zie jij jezelf? En hoe zie je alle mensen om je heen? De Bijbel leert ons dat wij in het paradijs volmaakt goed door God geschapen zijn. Naar het beeld van God. Dat betekent dat bepaalde eigenschappen van God óók eigenschappen van Adam en Eva waren vóór de zondeval.

Zij waren wijs: ze hadden een volmaakte kennis van God. Ze waren rechtvaardig: ze leefden volkomen in overeenstemming met de wil van God.

Ze leefden goed: volkomen in overeenstemming met het doel waarom God hen gemaakt had.

Adam en Eva leefden in volmaakte liefde tot God en in volmaakte liefde tot elkaar. God schiep hen met een vrije wil. Dat betekent dat zij ervoor konden kiezen om God te blijven liefhebben en gehoorzamen. Maar ze konden er óók voor kiezen om van God af te vallen en tegen Hem in opstand te komen. Dat laatste hebben zij én wij gedaan.

Wij hebben de leugen van de duivel geloofd en zijn tegen God in opstand gekomen. Wij zijn van God afgevallen in de zondeval. Wat zijn de gevolgen daarvan? Wat is de toestand van ieder mens sinds de zondeval?

Remonstranten: vrije wil

De remonstranten zeggen: als gevolg van de zondeval wordt ieder mens geboren als iemand die ernstig is aangetast door het kwaad van de zonde. Ons verstand is door de zonde verduisterd, zodat wij God en onszelf niet meer kennen. Onze gevoelens zijn ontregeld en onbetrouwbaar. Maar wij zijn niet compleet verdorven, want onze wil is níét door de zonde aangetast. Wij hebben nog steeds een vrije wil tot het goede. Wij hebben nog steeds een wil waarmee we zélf kunnen kiezen voor het goede of het kwade. Wij kunnen er daarom zelf, met behulp van Gods genade, voor kiezen om wél of géén gehoor te geven aan de oproep van het Evangelie om ons te bekeren tot God en te geloven in de Heere Jezus. Alleen als wij er eerst zélf voor kiezen om te geloven in de Heere Jezus, komt de Heilige Geest in ons hart, en maakt Hij ons hart en leven weer nieuw. Maar als wij er niet zelf voor kiezen om in de Heere Jezus Christus te geloven, kan God ons niet redden van de straf op de zonde. Zie je wat hier onbijbels aan is? En zou je dat ook kunnen uitleggen aan anderen?

Wat zegt de Bijbel?

God leert ons in Zijn Woord iets heel anders. Wij zijn écht